

KwaliteitsInstrument Jeugdbeleid

PJ PARTNERS heeft een instrument gemaakt waarmee gemeenten snel en effectief de opvattingen van jongeren over het jeugdbeleid kunnen achterhalen. Want heel veel gemeenten worstelen met de vraag hoe kinderen, jongeren en ouders oordelen over het jeugdbeleid. Het KwaliteitsInstrument Jeugdbeleid bevraagt jongeren over allerlei aspecten: hoe zij zich voelen in hun directe omgeving (sociale veiligheid, buurtbewoners, verhouding tussen jong en oud, tolerantie), hun gebruik van voorzieningen in de gemeente (vrije tijd, sport, openbare pleinen, cultuur enz.), en over zaken waarvan de jongeren vinden dat de gemeente die moet verzorgen (informatievoorziening, jongerenparticipatie en veiligheid bij het uitgaan).

Beleidsevaluatie

Indien een gemeente de vragenlijst voorlegt aan een representatief deel van haar jeugd kunnen de resultaten als een vorm van evaluatie worden opgevat. Afhankelijk van wat de gemeente in haar beleidsplannen als doelen heeft opgenomen, kunnen de uitspraken van de jongeren als commentaar op deze plannen en doelen worden gezien. Als bijvoorbeeld: een gemeente heeft enkele jaren terug voorgenomen te investeren in verbetering van de jongereninformatie. Met het KwaliteitsInstrument kunnen de antwoorden op de betreffende vragen niet alleen uitsluitend geven over de mate waarin die verbetering is gerealiseerd, maar kan ook uit de verschillen in beantwoording van de afzonderlijke aspecten gelezen worden welk aspect verbeterd kan worden: algemene jongereninformatie, informatie over plaatselijke activiteiten of informatie over de mate waarin jongeren de sociale kaart kennen.

Provinciale maat en nulmeting

Het kwaliteitsinstrument draagt bij aan de ontwikkeling van een provinciale maat. Als gemeenten besluiten de vragenlijst te gebruiken in de vorm zoals hier gepresenteerd, dan kunnen de data vergeleken worden met die van alle andere gemeenten die tot hetzelfde besluiten. Onder voorwaarde dat a) elke gemeente dezelfde vragen aan haar jongeren stelt en b) de data doorsluisst naar PJ PARTNERS - waar ze worden toegevoegd aan het centrale databestand - kan een algemeen gemiddelde van de afzonderlijke vragen als maat worden genomen. Een afzonderlijke gemeente kan hierdoor de eigen resultaten beter beoordelen; afwijkingen van de provinciale norm leveren inzicht in de eigen situatie en kunnen eveneens aanleiding zijn het beleid en de plannen bij te stellen.

Naast deze functie is het ook mogelijk om een meting te gebruiken als nulmeting; herhaling van het onderzoek op een later tijdstip kan dan eveneens inzichten opleveren over bereikte resultaten en aanwijzingen voor verdere maatregelen.

Het KwaliteitsInstrument Jeugdbeleid in gebruik

1. Meld bij PJ PARTNERS dat u het instrument gaat gebruiken (gezien de provinciale benchmark).
2. Trek een steekproef uit de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) van jongeren tussen de 12-23 jaar. Draai deze adressen 3x op etiketstickers uit.
3. Verstuur de vragenlijst, jongeren krijgen 4 weken om de vragenlijst ingevuld terug te sturen.
4. Stuur na 3 weken een rappelbrief (hiervoor gebruikt u de 2^e etiketstickers).
5. Kijk na 4 weken wat de totale respons is. Als deze te laag is, kan de termijn verlengd worden. Stuur dan nogmaals een rappelbrief (hiervoor gebruikt u de 3^e etiketstickers).
6. Voer de data in in SPSS; als u niet over dit programma beschikt kunt u de data ook invoeren in Excel, waarna het bestand ingelezen kan worden in SPSS.
7. Stuur het databestand door naar info@pjpartners.nl, t.a.v. afdeling onderzoek. U ontvangt dan een uitdraai van uw gegevens ten opzicht van de provinciale benchmark, welke u kunt gebruiken bij de verdere interpretatie van de gegevens.
8. Interpreteer de gegevens en trek uw conclusies.

NB. Als u (delen van) het onderzoek, zoals hierboven genoemd, niet zelf kunt of wilt doen, kunt u PJ PARTNERS altijd vragen een offerte te maken waarbij we u (delen van) de werkzaamheden uit handen nemen.

Neem dan contact op met PJ PARTNERS, telefoon 010 436 21 66, afdeling onderzoek.

Achtergrondinformatie: Jeugd en jeugdbeleid

De jeugd is niet alleen object van (gemeentelijk) jeugdbeleid, maar ook een belangrijke belanghebbende partij. Overleg met de jeugd is van groot belang om het jeugdbeleid goed te kunnen afstemmen. Maar hoe gaan de gemeenten hiermee tot nu toe om? Welke wegen worden op dit punt bewandeld en welke instrumenten worden hiertoe ingezet?

Naar de vraag wat jongeren op het gebied van jeugdbeleid van de gemeente verwachten is weinig systematisch onderzoek gedaan. Wel is bij gemeenten nagegaan op welke manier zij de jeugd bij het beleid betrekken (vgl. R. Gilsing, "Bestuur aan banden – lokaal jeugdbeleid in de greep van nationaal beleid", SCP, Den Haag 2005, pg 121 e.v.). Ook zijn er diverse onderzoeken naar jeugdparticipatie als zodanig en wat jongeren daarvan verwachten (Steketee, M. e.a. "Jeugdparticipatiebeleid: wat levert het op?", Utrecht, 2005).

Aan gemeenten wordt een belangrijke rol gegeven in de afstemming van het lokaal preventieve jeugdbeleid op dat van de jeugdzorg. Dit kan uitgedrukt worden in vijf functies. Op gemeentelijk niveau moet de gemeente:

1. voorzien in een duidelijk informatiefunctie;
2. de mate waarin onder de doelgroepen problemen gesignaleerd worden;
3. de wijze waarop in voorkomende gevallen de toeleiding naar jeugdzorg of andere specialistische voorzieningen wordt verzorgd.

De gemeente is voorts verantwoordelijk voor:

4. kortdurende pedagogische hulp;
5. een coördinatie van zorg indien de veelvormigheid van een problematiek dit vereist.

De functies kennen een verloop van algemeen naar specifiek, van breed naar smal. Het benoemen van de dimensies, die met het kwaliteitsinstrument samenhangen en de formulering van vragen en stellingen, heeft vooral betrekking op de eerste drie van de vijf functies. Bij de voorzieningen waar gebruik van gemaakt wordt komen deze functies aan de orde, maar ook de aspecten waarvan de jongeren vinden dat de gemeente er voor moet zorgen.

Bijna 90% van de onderzochte gemeenten geven in het onderzoek van Gilsing (2005) aan dat zij aandacht willen voor jeugdparticipatie. Soms gebruiken ze daarbij de inbreng van instellingen, maar de meeste doen dit zelf. De gemeenten legitimeren hun pogingen om jongeren actief te betrekken bij het jeugdbeleid vaak niet met een beroep op het educatieve perspectief, maar verwijzen in de meeste gevallen naar het instrumentele perspectief, dat wil zeggen ze zoeken afstemming van jeugdbeleid met de behoeften van jongeren. Het is immers lastig om bijvoorbeeld de motivatie van jongeren bij jeugdparticipatie uit te drukken in grijpbare resultaten (*J. van Alkemade, "Onderzoeksrapport Jeugdparticipatiebeleid: wat levert het op?", stichting &Joy, z.d.* Zie voor een goed onderbouwd voorstel voor het meten van effecten van participatie: *H. van Blitterswijk, "Meten is weten – verslag over de bruikbaarheid van een vragenlijst voor het meten van resultaten van jeugdparticipatie", PJ PARTNERS, Rotterdam, 2004*).

Een gemeente kan op grond van het kwaliteitsinstrument verbeterpunten vaststellen. Het kan een middel zijn om dit met jeugdigen zelf te doen (bijvoorbeeld in de vorm van rondetafelgesprekken) en werkt hierdoor vraaggericht.